

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 225. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 30-го вересня 1941.

No. 225. Jersey City, N. J., Tuesday, September 30, 1941

VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода”: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE.

„ПОЖЕРТВУВАТИ ВСЕ ДЛЯ ЗНИЩЕННЯ ТИРАНІВ” — КАЖЕ СЕЙМУР

НЮ ГЕЙВЕН (Конн.). — Президент Ейльського університету Сеймур, виголошуючи святкову промову до нових студентів, сказав, що для „знищення тиранів” треба посвятити великі жертви. Наводячи свою промову зперед двох літ, в якій він перестерігав Америку перед небезпекою, Сеймур твердив, що доки в Німеччині та Італії є при владі теперішні уряди, так довго світ не буде мати спокою від їх політики. Далі він закінчив американським ізоляціоністам брак орієнтації та відчування, бо хоч вони й чесні по суті, говорив Сеймур, однак віддають величезні прислуги Німеччині, бо показують їй, що американський нарід є розбитий щодо помочі Англії. Сеймур казав, що майже в кожному народі, що тепер є підбиті Гітлером, були групи угодівців, які своєю нерозважливою політикою приготували ґрунт під будучу німецьку окупацію.

КОНГРЕС ПЕРЕД РІШЕННЯМ В СПРАВІ НЕВТРАЛЬНОСТЕВОГО ЗАКОНУ

ВАШИНґТОН. — Т. Коннолі, сенатор з Тексасу й голова комісії заграничних справ в палаті послів, заявив, що адміністрація не буде приспішувати зміни або відкинення Невтральностевого Закону так довго, поки не перейде в Конгресі 6-біліоновий бюджет, призначений на поміч аліантам. Коннолі рівнож підтвердив, що покищо уряд не обговорював, які кроки візьме в справі згаданого закону. Однак є певним, що уряд вже поробив певні заходи, щоб узброїти американські торговельні кораблі, а саме приготував проти-летунські та проти-субмаринські гармати так, щоб їх скоро ужити, якщо Конгрес введе зміну або відкине Невтральностевий Закон. Президент Рузвельт та його сторонники відбудуть спільну конференцію, на якій нараджуватимуться в справі законодавчої програми в Конгресі. Рівночасно ізоляціоністи заповідають, що вони поведуть боротьбу проти такої зміни. Вони рівнож планують спільну конференцію, але ждуть на поворот сенатора Джансона з Каліфорнії, одного з найзавзятіших ізоляціоністів.

ДОМАГАЄТЬСЯ ВСЕБІЧНОЇ ПОМОЧІ ДЛЯ АНГЛІЙ І РОСІЙ

ВАШИНґТОН. — Конгресмен А. Дж. Мей, демократ з Кентокі й голова Військової Комісії в палаті послів, заявив, що в деяких колах адміністрації розглядають проект всебічної помочі аліантам, яка еwentуально включатиме рівнож американські експедиційні війська. Цю заяву конгресмена Мей вважають деякі як „пробний-баллон” у зв'язку з конференцією представників Америки, Англії й Советського Союзу, яка почалася саме тепер в Москві.

ПЛЯНУЮТЬ „ВСЕ-АМЕРИКАНСЬКИЙ ТИЖЕНЬ”

ВАШИНґТОН. — В столиці зорганізовано комітет для обходу „все-американського тижня”, який почнеться 21. жовтня ц. р. До комітету організаторів входять пані Е. Рузвельт, відомий учений Айнштайн та сенатор Томас з Юта, а почесний комітет творить цілий ряд визначних духовних і світських осіб. Обходи того „все-американського тижня”, як заявив конгресмен Сабат, мають скріпити американську єдність, так потрібну для знищення Гітлера, заохочувати не-горожан ставати американськими горожанами, як рівнож поборювати цю кампанію, яка ведеється проти американців чужинського походження. Цей тиждень закінчиться 28. жовтня ц. р. в 55. річницю посвячення Статуї Свободи.

ФИШ ПОКИДАЄ ВІЩЕ ПАЦИФИСТІВ

ФІЛАДЕЛЬФІЯ (Па). — Конгресмен Гемилтон Фиш, „відомий ізоляціоніст” (Ню Йорку, демонстративно вийшов з віща пацифістів, коли на його запит, чи вони підуть воювати за Америку, ціла саля закричала „ні”. Віще це уряджувала пацифістична організація в Меркантайл Гол і запросила як головного промовця Фиша як того, що веде опозиційну політику до президента Рузвельта. Фиш гостро виступав проти політики теперішнього уряду та „невиповідженої війни”, яку, на думку ньюйорського конгресмена, веде президент Рузвельт без конституційної ухвали Конгресу. Коли дійшов до того, що кожний патріотичний американець повинен взяти за зброю й оборонити свій край, коли до цього поклече Конгрес, пацифісти закричали Фиша, а це спонукало його до демонстративного виходу со сали.

БАНДИТИ ВБИЛИ ГОЛЬФОВУ ЧЕМПІОНКУ

ЛЕКСИНґТОН (Кентокі). — Двох замаскованих бандитів напало на мешканця матери Меріон Мілей, відомої гольфовой чемпіонки, зрабувавши \$145, вбили на смерть Меріон, а маму тяжко зранили. Пання М. Мілей є одною з найкращих американських грачів гольфа. В останніх кількох літах вона виграла цілий ряд змагань та дістала цілий ряд відзначень. Вона мала 27. літ.

ТРЕБА БУДЕ ГОДУВАТИ МОСКАЛІВ, ДУМАЮТЬ АМЕРИКАНЦІ

ВАШИНґТОН. — Департамент рільництва повідомляє, що внаслідок окупації майже цілої України німцями та їх маршу на Крим, Советський Союз стоїть в обличчі поважної нестачі харчевих продуктів. Україна та Крим були „житницями” Росії. Д-р Лазар Волін, експерт департаменту рільництва в справі Східної Європи, заявив, що Америці прийдеться мабуть через Владивосток посилати Росії не тільки амуніцію, але також харчі.

ДОМАГАЮТЬСЯ ВІЛЬНОЇ ТОРГОВЛІ З ПОЛУДНЕВОЮ АМЕРИКОЮ

„Товариство Заграничної Політики” випустило друком домагання, щоб американський уряд зніс митні тарифи на важніші південно-американські товари. Знесення таких тариф, читаємо в згаданому звіті, допоможе більше ніж „всієї промови, позички та культурна співпраця” для затіснення зв'язків між Злученими Державами і країнами Латинської Америки. Звіт цей стверджує, що така політика вільної торгівлі покаже не тільки „добру волю” Північної Америки відносно Полудневої, але також буде протиділати сильним економічним і торговельним впливам Німеччини й Італії, які мають великі економічні розгалуження в Бразилії, Чіле та Перу. Хоч на такі політичні, пишеться в згаданому звіті, можуть потерпіти деякі великі американські компанії, то на довшу мету така політика вийде на користь цілій західній півкулі.

У ВАШИНґТОНІ ПОБОЮЮТЬСЯ, ЩОБ СТАЛІН НЕ ПОМИРИВСЯ З ГІТЛЕРОМ

Хоч американський уряд приобіцяв Росії поміч і хоч під цю пору відбувається в Москві конференція Америки, Англії та СССР та нараджується над тим, як цю поміч приспішити, в деяких урядових колах кружляють сумніви, а навіть і страх за дальні кроки комуністичного диктатора Сталіна. Ці страхи за можливу зміну політики Сталіна диктовані є тим фактом, що Росія понесла величезні втрати; вона стратила понад 2,000,000 самих полонених, та більш як половину того числа вбитих, вона втратила 14,000 літаків, 16,000 повзів та 17,000 гармат. Американські й англійські експерти, що сидять в Росії, не знають нічого, що діється на фронті, бо большевицький уряд їх не пускає на фронт. Це вперте доведення Сталіна з американськими й англійськими експертами в Росії зростає підозріння, подають ці самі кола, що Сталін може скривати тайний план замирення з Гітлером. Таке підозріння деяких американських чинників ще більше скріпилося, коли з Анкари, столиці Туреччини, було рівнож донесення про можливість такого замирення. Американці беруть під увагу, що Сталін, та Росія взагалі, є цілком непевними щодо їх політики. Кажуть, що в 1918. р. Росія зрадила аліантів та підписала сепаратний мир з Центральними Державами в Бересті; це саме зробив Сталін в 1939. р., коли обдурював Англію й Францію аж до самого підписання пакту з Гітлером. Ці самі американські чинники є того переконання, що замість Росії, треба давати посилену поміч Англії, тимбільше, що Англія тішиться у Вашингтоні безмежним довірям.

НІМЦІ КАЖУТЬ, ЩО БОЛЬШЕВИКИ РОЗСТРІЛЯЛИ БУДЕННОГО

„Ню Йорк Таймс” під датою 29. вересня 1941. р. подає за німецькою трансокеанічною агенцією з Берліна, що большевики розстріляли маршала Семеона Буденного. Його мали судити за зраду. Такі звинувачення були висунуті на Уфимській сесії Верховного суду. Вони мали казати, що Сталін усунув Буденного, а на його місце призначив маршала Тимошенка. Після того, казали полонені советські старшини, Буденного перевезли літаком до Сталінграду. Його мав переслухувати С. Н. Круглов, а у вівторок 11:30 його розстріляли в ливній тамашній НКВД.

Від серпня 1940. маршал Буденний мав рангу найвищого команданта. Передтим він був командантом московської військової округи. Він вдавися в горожанський війни своєю кіннотою, яка відзначилася головню у війні з Польщею в 1920. р.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКА ЗБЛИЖАЮТЬСЯ ДО ОКОЛИЦЬ ХАРКОВА

Новинкарське бюро „Юнайтед Прес” в Лондоні перехопило радієве звітлення з Фінляндії, що з черги подавало вістки на основі німецьких звітлень, начеб німецькі війська, які під кінець минулого тижня віднесли в околицях Києва величезну перемогу, бо самих полонених взяли 665,000, тепер осягають нові перемоги. Німецькі армії, які були заняті битвою біля Києва, тепер увільнені і вони скорим темпом посуваються в напрямку Харкова та ріки Донця. Передові німецькі відділи вже підійшли під сам Харків, а також в однім місці дійшли до ріки Донця. Німці кажуть, що перемога під Києвом така велика, якої дотепер не знає світ.

БРИТІЙЦІ БОМБАРДУЮТЬ ІТАЛІЙСЬКІ ПОРТИ

Бритійські летуни виконали цілий ряд масових повітряних налетів на італійські порти, положені на полудневім побережжі Італії, та довкола островів Сицилії і Сардинії, а також в Лівії. Вони завдали тим портам значні втрати. Проте британські мілітарні кола в Каїрі признають, що ті повітряні налети не є вистарчалні, а то тому, що внаслідок браку бомбовиків не можна їх виконувати постійно. Щоб зробити якийсь порт нечинним, треба його щодня бомбардувати. Бритійські сили на Близькій Сході тепер стараються засобитись відповідним числом бомбовиків і інших воєнних машин.



ПІД ЛЕНІНГРАДОМ. Війна знову навісила околицю Ленінграду. Німецька світлина, переслана радіом з Берліну, представляє передмістя Ленінграду в огні від гарматного-огню. Населення пробує врятувати з пожару все, що можна.

НІМЦІ АРЕШТУВАЛИ ЧЕСЬКОГО ПРЕМ'ЄРА І ПРОГОЛОСИЛИ НАДЗВИЧАЙНИЙ СТАН В ЧЕХАХ

БЕРЛІН. — Внаслідок мілітарних демонстрацій, звернених з боку чеського населення проти німецької окупаційної влади, німці арештували під закидом „зради” чеського прем'єра уряду бувшого президента Гахи, генерала Адольфа Еліаша. Рівночасно німецька влада запровадила в чесько-моравським „протектораті” надзвичайний стан. Німці в звітленні в тій справі є досить загальникові, так що важко точно ствердити, якого роду були ці „мілітарні демонстрації”. Правдоподібно, що ходило тут про широкі саботажі, а також про підготовку справжнього повстання. З лакару німецьких властей по цілім протектораті встановлено „ночний суд”, в яких засідають німецькі судді, назначені Гітлером. Вони виконують наглі суди на перехоплених справниках і відразу виконують засуд. Німецький уряд в Берліні замінив дотеперішню голову німецьких „охоронних властей” в чеським протектораті, барона Нойрата, Райнгардом Гейдріхом, значним нацистичним провідником.

РОЗРУХИ В ЮГОСЛАВІЇ

БУДАПЕШТ. — Німці вислали в поспіху три нові дивізії до Югославії, де надобре розгорється повстання. В запланованні цього повстання взяли участь бомбовики, які знищили до тла декілька малих місточок, в яких концентрувались повстанці. В той спосіб вони знищили місточко Ужиці, що має 12,000 мешканців. В околицях Добою відбувся бій з повстанцями, в якій згинуло 320 осіб. Були також сутички в околицях Рожанців. Внаслідок скритих вбивств на території Югославії втратило життя 360 німців.

ПІДГОТОВКА ДО ПОВСТАННЯ В ЕВРОПІ

ЛОНДОН. — Міробайні англійські кола говорять, що в Європі, по всіх краях, занятих німцями, вже було підготоване повстання, яке мало водночас захопити всі країни. Ці довідання про це, внаслідок того, що всім краях величезну кількість закладників, серед яких знаходились і можливі провідники повстання. Треба було повстання відложити на догідніший час. Проте в деяких краях те повстання спонтанно вибухає.

БРИТІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА МІСІЯ В МОСКВІ

МОСКВА. — Бритійсько-американська місія мала перші наради з представниками советського уряду. Голова американської місії, Аверел Гаріман, заявив, що Америка дасть Советам все, що вони потребують. Однак, як говорять нішком американські представники, советські власти чомусь не дозволяють їм удатись на німецько-советський фронт і самим переконатись чого советській армії найбільше потрібно. Щобільше, советські власти навіть не хочуть дозволити їм переконатись наочно де саме є фронт? З того дехто вносить, що Сталін має якісь секретні плани, можливо, що носиться з думкою шукати з Гітлером замирення.

БІЛЯ КИЄВА ЗГІНУЛО БАГАТО ЦИВІЛЬНИХ

МОСКВА. — Орган советської армії, „Красная Звезда”, пише, що коло Києва з советського боку було багато втрат, але не стільки, що подають німці. Німецькі звітлення, начеб німці самих советських полонених взяли 665,000, цей орган називає „абсурдним”. Однак признає, що жертви такі були великі, зокрема серед цивільного населення, втім польського й українського. Бо в тих околицях, каже цей орган, було багато поляків, перевезених туди з інших околиць. Також Київ мав поважно потерпіти від німецьких бомб.

„ГВАЛІЯТЕР” ДЛЯ КИЄВА

БЕРНО. — Німецький уряд дав іменувати на генерального комісара для Білорусі ноторичного антисеміта, Вільгельма Скубего. А для Києва назначено „гваліятером” нацистичного провідника зо Східних Прус, д-ра Коха.

ІТАЛІЙЦІ ВЗЯЛИ РОЗПРОДАЖ ХЛІБА ПІД СТИСЛУ КОНТРОЛЮ

РИМ. — Дотепер хліб в Італії не був контрольований, хоч були контрольовані інші харчі зокрема м'ясо і товщі. Відтепер італійська влада почала видавати на картки і хліб, обмежуючи його споживання. Біля склепів видні довгі черги людей, що хочуть добути до крамниць з хлібом.

ЗАБОРОНА ЕКСПОРТУ ДО НОРВЕГІЇ

ОСЛЮ. — Норвежці дуже занепокоєні новим німецьким розпорядком, який забороняє вивіз якихнебудь продуктів з Німеччини до Норвегії. А що вандрівка європейських продуктів тепер мусить переходити через Німеччину, Норвегія стала перед поважною загрозою голоду і нужди, бо вона далеко не є самовистарчална під оглядом матеріяльних дібр. Норвежці цю заборону пояснюють собі тим, що це є репресії з боку німців за те, що широкий норвежський загал не хоче кооперувати з німецькими окупаційними властями, зокрема з урядом Квізлінга.

НОВІ ПРОТИЖИДІВСЬКІ РОЗПОРЯДКИ В НІМЕЧЧИНІ

БЕРЛІН. — Німецька нацистична влада видала нові розпорядки, звернені проти жидів. На основі тих розпорядків будуть загострені кари для тих жидів, що не носять на своїй одезі шестикутної зірки Давида. Також жидам, вступаючим до трамваїв чи поїздів, не можна буде зайняти сидиче місце, як довго є хтось інший, не жид, що не має місця.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
появою числа, в котрім оголошення хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

БУЛО, ЧИ НЕ БУЛО?

Свого часу була подана в "Свободі" новинка про те, що Українські Національні Збори у Львові проголосили дня 30. червня б. р. відновлення української держави, та що німецька влада цієї держави ні її уряду не визнала, а провідників арештувала і вивезла до Берліна.

Як ми вже вияснили, ось ті відомості надійшли до нас з Швейцарії, з не-українського джерела, але від дипломатичного представника такої держави, яка держить з альянтами і урядуює в Берні, столиці Швейцарії. Подали ми ті новини в такому виді, як ми їх дістали, себто без найменших змін. І не подавали спершу ніяких вяснень, бо не було в письмі нічого іншого, що ближче вясняло б те, що проголошено. Доперва пізніше вясняли це так, як воно нам видавалось, зазначаючи, що це тільки здогади, а більш ніщо. А коли сьогодні забираємо знову голос у тій справі, то тільки на те, щоб вказати, що та новинка була правдива, себто, що дійсно було щось таке, про що в тій новинці говориться. А згадуємо про це тому, бо ще й тепер підносяться голоси, що ця та подія з 30. червня видумана, що такого тоді у Львові не було.

Не іде нам про те, як цю подію собі толкувати, бо щодо цього є для кожного вільне поле, бо нема точних інформацій. Іде нам, як уже зазначували, тільки про сам факт. Тепер цей факт є потверджений навіть ось тим листом з краю, який передруковуємо частинно на іншому місці, та який нам надіслав з Бофало.

В ньому, як бачимо, згадується про те, що тоді було передаване зі Львова через радіо. Та про те саме можна догадуватись і з цього, що подає часопис "Краківські Вісті", що теж передруковуємо. Бо з цього інтерв'ю з нацистським урядовцем зі Львова вясняємо, що там тоді було з тим проголошенням української державності, як і з урядом. Тільки, як каже німецький урядовець того всього "нема". Виходить, що та подія була німецькій владі не на руку, та що вона її негайно зліквідувала. Як були ще інші причини цієї події, не знаємо. Зате, як доносять різні інші джерела, є певне, що українці на рідних землях не є вдоволені з німецького поступовання. Ні з того, що нацисти зв'язали Галичину з Генеральним Губернаторством, ні з того, що вони не виявляють нічого такого, з чого можна вносити, що вони відносяться терпимо до змагань українського народу мати свою власну і незалежну державу. Можливо, що й подія з 30. червня є тісно зв'язана з ось таким бажанням українських мас і українських провідників кол. А можливо, що заважила тоді ще інша причина. Та це все не міняє того факту, що подія сталась. Як вона тоді виглядала, цього не знаємо. Але вона відбулась. Це певне, як і певне те, що до цієї поставилась ворожо німецька влада від самого початку. Ось це є ті дві речі, які ми подаємо як певні, а про все інше можемо здогадуватись, кожний — на свій лад.

Фаталістична Москва

С. Солзбергер, кореспондент часопису "Нью Йорк Таймс", доносить з Москви, що те місто не зраджує жадного зворушення з причини ворожих летунських наїздів як і того, що його можуть здобути німці. Цей журналіст пояснює це тим, що москвини є фаталістами і здаються на це, що принесе їм доля. Пощо зворушуватись, коли все одно від своєї долі не втечеш? Так, на думку Солзбергера, "Дума" слов'янсько-московська душа. Вслід за тим вона не турбується багато своєю долею і приймає спокійно те, що та її приносить.

Це спостереження правдиве. Шкода лише, що цей американський журналіст не хотів забавитись на короткий час в психоаналізі і не подав причин цього московського фаталізму. Чому москвини здаються на долю і зрезигновано чекає на те, що його стріне?

Причиною цього московського фаталізму є, на думку багатьох, те, що москвини від найдавніших часів жили під деспотичним правлінням. Вони не були панями своєї долі. Все їх рішав про їхнє життя, керував ними в один бік, то в другий, а їм не залишалося ніщо інше, тільки сліпо коритись його волі. Колись московські царі в деспотичній спосіб рішали, що для загальної добри, а що поодинокі уподобання кожного московського громадянина. Товпа вибухала радістю тоді, коли засміявся цар. І сумувала тоді, коли смуток пробивався з царського обличчя. Сміятись, коли сумував цар, було зухвальством гідним смерті. Також сумувати коли тішився цар, означало державну зраду.

Ще більший деспотизм залишався, як згадує перекази червоні царі. За білих царів всетаки можна було помолитись до когось іншого, а саме до Бога. Справді цар був найвищим жрецем, але понад ним таки був і Бог. Маючи можливість вірити в щось, що було вище царя, московський мужик всетаки тим зберігав маленький куток індивідуальних думок, почувань і переконань. Батьюшка Сталін роздавив і це. Він роздавив релігію, знеславив Бога, стигнув вдів, все, що могло стояти понад ним. В той спосіб він сам став найвищим божком, скупчуючи в своїх руках крім політичної економічної ще й релігійну владу.

Комунізм роздавив індивідуальність москвина цілковито. Справді комуністична система

поробила деякі "поступи" в промислі, техніці, мистецтві, освіті, але всі ці "поступи" були пороблені на те, щоб тим краще використати засоби модерної науки на роздавлення індивідуальності чоловіка. Міліони газет і ріжних брошур заливало советське населення. Але зміст цих газет і брошур невідільно відбивали думки і настрої всемогутнього червоного царя. Вони відбивали радість, коли тішився Сталін. А сумували, коли з чогось сумував той сам Сталін. Вони похваляли всяке рішення, яке повзав Сталін, а гудили те, що перекресляло в якийнебудь спосіб його пляни.

Правда, вони деколи питали про "погляд" загалу. Але як? З наказу Сталіна його лакеї зганяли робітників, селян, урядовців чи вояків до мітингових галей і відчитували їм волю Сталіна. Описали питали, чи всі годяться? Довкруги мітингових галей стояли агенти ГПУ і пильно слідували за рухами привних. Серед таких обставин зрозуміло, що всі "годилися" на "те відсотків". Московський деспот описав говорив, що він виконує волю народу, робить те, чого нарікає!

В комуністичній системі ніхто цивільного громадянина не питає про його справжні хотіння. Не лиш під політичним і релігійним оглядом він був сліпим виконавцем волі московського деспота, але також під економічним. Переврашив в свої руки витвір економічних діб большевицька влада не питала людей, що вони хочуть, що вони люблять та що їм подобається, але накладала їм згори такі продукти щоденної потреби, які там угорі узанно за добрі.

Пішов було советському громадянину цікавитись модами, кроєм і красками одягу, білія й інших практичних і декоративних частин одягу, коли це все накидувало йому згори і не залишувало ніякого вибору? Він був задоволений, коли взагалі купив якунебудь сорочку, або одягнув, не дивлячись на її крій, чи навіть величину. Бувало, хлопчаків зносили сорочки дорослих, дорослі дивились в хлопчачих сорочках. Про гармонію красок, чи взагалі про особистість, якую зверхній вигляд надає людині, це могло тут бути й мови.

Таке невідільне життя викликавало резигнацію, фаталізм. І цей фаталізм пробивався нині серед московського населення навіть в найважливішій хвилі московської імперії.

з подій на західній Україні

Канадійський "Український Робітник" подає за часописом "Краківські Вісті", що виходить під німецьким наглядом у Кракові, інтерв'ю цього часопису з д-ром Гансом Йоахімом Баером, співробітником команданта міста Львова. Прикінці подано редакційні заваги "У. Р.", які теж подаємо.

Питання звітника часопису "Краківські Вісті" і відповіді д-ра Баера виглядають ось так:

1. — Як проходило у Львові життя під большевиками аж до вибуху війни?

— Всі українці, що жили в місті, заявляють, що большевицький терор, зростає з місяця на місяць. Вивезення кругло 20,000 людей із Львова — це виразний доказ того, що большевицьким можновладцям залежало на тому, щоб у коріні ослабити український елемент. Тенденція йшла в напрямі загального расового стоплення і так поруч москалів настановлювано як урядовців доволі часто, напр., узбеків. Крім того можна було бачити на вулицях китайців, кіргізів та інших народів СССР. В останніх тижнях положення погіршилось. Що не було божливо ще довше ніж рік видержати большевицький наїзд, це загальна думка на звільнених теренах.

2. — Як було життя від вибуху війни аж до приходу німецьких військ?

— Оскільки мені відомо, українське національне населення

Радість, або смуток, пригноблення, або ентузіазм, зацікавлення до чогось — можуть проявлятися виключно серед тих людей, які на дані речі мали і мають особистий вплив і своїм дінням можуть повернути ті речі в один бік, або в другий. Зацікавлення до державно-політичних справ можна викликати серед людей лиш тоді, коли дати їм дійсну несприятелю волю висказувати в державно-політичних справах їхню думку, а описати дозволити, щоб та думка заважала на ході подій тих державних справ. Те саме з економічними справами, мистецькими, й усіма іншими. Ентузіазм може існувати лиш в суспільності виховуваній довший час на демократичних засадах. Фаталізм Москви вдекому нагадує фаталізм Берліна. В обох випадках це є доказом, що люди живуть під деспотичною владою.

в деяких місцевостях збройно виступало проти советських можновладців і червоної армії. І так, напр., застрілили у Львові кількості червоних урядовців і вояків. Повзи на вулицях міста пригадують вуличні бої, що відбувалися тут. Велика частина населення переховувалась у тому часі по лісах, або старалась передістатись на німецьку сторну. Ці люди вертаються, тепер на свої давні місця.

Червоні можновладці загострили в тому часі значно свій режим і переводили розстріли по визначних. Наскільки дотепер відомо — розстріляно у Львові 4,000, в Тернополі 600. В Яворові 300 українців; загального огляду щодо числа помордованих ще нема. При тих розстрілах доходило до неймовірних знущань і жорстокостей.

При тих убивствах брали не-українці остільки визначну частку, що приводили до НКВД, "підозрілих" українців. Теж інші елементи брали участь у тому, при чому зокрема слід взяти під увагу, що частина польської інтелігенції під проводом колишнього президента міністрів Барля, була виразно прихильно наставлена до советів.

Польська меншина поставилась у Галичині надзвичайно здержливо, зокрема у Львові. Правдоподібно ця здержливість випливає з того, що НКВД, комуністична партія й поляки тісно співпрацювали. Жидівське населення в першому часі зникло з вулиць міста.

3. — Які наміри має тепер німецька військова влада щодо наладнання адміністрації?

— У Львові командант міста негайно настановив українську самоуправу. Комісаричним посадином міста назначений проф. Полянський. На його пропозицію обсяжено вже найвищі міські уряди, електривія й водопровід знову пущені в рух у повному обсязі. Організуванні уряду працює почалося. Уже відчинено багато крамниць, що продають товари населенню. Німецька військова влада в порозумінні з комісаричною управою міста докладає всіх зусиль, щоб серед даних, дуже важких, умовин забезпечити населенню прохарчування. При цьому ще треба взяти під увагу, що відступаючи советські війська опорожнили безліч магазинів.

У Львові створилась спонтанна українська міліція, яку 2.

лішня підпорядковано провідникові Штурм-Штаффель; командантом міліції є інж. Врецьона. Міліція дістає порядкові завдання внутрі міста.

Приготовляється видавання українського часопису. В першому числі буде поміщена відозва ген. Ренца, Митрополита гр. А. Шептицького і комісаричного посадином міста Полянського.

У краю відбувається наладнання адміністрації в подібний спосіб, як у Львові.

4. — Чи це правда, що створилось західно-українське краєве правління під проводом Ярослава Стецька, за яким стоїть теж авторитет Митрополита гр. Шептицького й посадином міста Полянського?

— Західно-українського правительства під проводом Ярослава Стецька нема. Вслід за тим оба згадані достойники не склали ніяких ваяв у справі такого уряду.

Президія одного "Українського Національного Комітету", що про його існування німецьким чинникам нічого невідомо, ствердила в "Інформаційному листку", ч. 1 з 1 липня ц. р., що на одному зібранні у Львові, відпоручник німецького уряду, д-р Кох, привітав український уряд та український нарід". Це ствердження не відповідає правді.

5. — Як виглядає справа культурних установ у Львові?

— Українські культурні установи майб потерпіли внаслідок воєнних подій. Комісаричним ректором університету назначено проф. Сімовича; комісаричним директором б. Товариства ім. Шевченка і Осолоішеум проф. Дорошенка. Не є в пляні скасувати злуку Осолоішеум і Наук. Т-ва ім. Шевченка, що показала дуже корисною.

—

ВІД РЕДАКЦІ: — З інтерв'ю того видю, що українське правління у Львові, це звичайний комісаріят військового часу при військовим командуванні, як установа з обмеженими повноваженнями, для подогджування місцевих цивільних справ. Цебто Управління — це німецька установа, тільки що зложена з українців; міліція це зложена з українців німецька міліція, і т. д., це все для допомоги займаним військам заводити лад на місцях. Про якусь отже українську незалежну адміністрацію в поданих вістках згадки нема. Українці ж повної незалежності бажають.



ВІДІЗДАЄ?

Гастон Анрі-Гай, представник французького уряду у Вашингтоні, кажуть, покидає становище й вертається до Франції, бо в Америці його гостро критиковано за його постійне становище в користь замирення Німеччини. Невдоволю йому навіть закидали заходи скріпити нацистичні симпатії в Америці.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

Цвяхи вживано до будови вже в році 1100 перед Христом, як подають біблійні перекази.

Д. ІВ. ГРУШКА.

ДВІЧІ ОХРЕЩЕНА

Повість з часів кріпацтва.

(19)

— Іване, ти спиш? — запитувала вона його тихесенько.
— Ні, не сплю.
— Я хотіла розказати тобі сон, ось уже він у друге мені ввижається.

— Розказуй, почуємо, — промовив він і повернувся до неї.

— Снилось мені, — почала вона розказувати, — що приходить до нас якийсь дід, таї питає мене: "Чого ти — питає, — молодиче, така смутна?" "Як же мені, дідусю, — кажу, — не бути смутною, колиж я як гляну на других матіроч, що вони голублять своїх дітей, так аж серце зашмигоче, що мене гришню не благословив Господь". — І почала плакати. А той дід і каже: "Не плач, молодиче, а піди ти у а це найпаче як снилось. До Київ, та поклонись маледеням з Христа ізбінням і Господь

розрішить тебе чадом". І сказавши це, так іскрами і розсипавсь по хаті. Я прокинулася таї думаю: що це мені Господь віщує? І ото все нікому не розказувала. А отсе учора знов теж саме. "Щож — питає, — ти вже й Богови не віриш? Як не сповниш того, що я приказую, то отак увесь вік будеш хиріти і ніколи з тебе не буде пуття". Я й питаю: "Хтож ви такий, дідусю?" "Як будеш, каже, у Києві, то там сама мене угледити", і хто його зна, де й дився. Я прокинулася, перехрестилась і обрєкла себе в далеку дорогу. Та не знаю, як і прохатись у тебе... може ще ти не пущиш?"

Іван вірив кожному її слову, а це найпаче як снилось. До тогож ховив плакати у леваду на свіжу могилу своєї старої Наталки.

— Шож — одповів він, — тут деякі люди лагодяться йти; як хочеш, то й ти йди з ними.

Не ждала Горпина, що Іван так швидко згодиться, притилася до його чола, даві встала і пішла на двір поратись по хазійству.

Другої неділі великого посту Горпина з товаришками вийшла у далеку дорогу, а дома лишилась хвора свекруха з молодичею, яку старий наївав, доки невістка вернеться з богомілья до дому.

Не довго стара Очеретчиха поралась з молодичею; занедужала, і так занедужала, що днів через десять і Богови душу віддала.

Зоставшись удівцем старий Очеретко не одну ніч крадькома ходив плакати у леваду на свіжу могилу своєї старої Наталки.

XI. По шляху у Крим.

На самого весняного Миколая рано сонце тільки що почало показуватись із за густого ліса і осьвітчувати широку діброву, де над самим берегом річки Орелі ходив чумацький гурт круторогих волів позди-

гуваннях ремінними налігачами, а за ними чоловіка за три чумаки. Ближчез до Царичанки, при Замковій горі над шляхом стояв тічок чумацьких паровиць з піднятими війми, у яких красувались повимережувані притики, а геть-геть стояв гурт народу. То були чумаки, їх жінки і дехто із родичів, що виряжали їх у далеку дорогу.

На вій однієї нової паровиць сидів ще молодий чумацький смутно зівсивши голову, а рядом з ним підчерпни лише долоною сиділа молодича.

— Глядиж, Горпінно, — приказував чумацький молодич, — приглядай за хозяйством! А починається сійба, то татковни поміч поклич діда Гарбуза. А у живна, як самій буде заїждати, то наймеш якунебудь молодичу.

— Чую, — промовила молодича і підняла на його свої заплакані очі.

— Ну, чого ти розплакалась? Неначе у шерше вирижаєш? Тай перший раз так не рева... Ну, годі, перестань! Он святощі несуть! — І він указав на шлях, де з гори, від церкви святої, Пречистої, пока-

зався причіт. По переду несли велику памістну ікону Святого Миколая і короги з хрестами, а по заді йшов батюшка і причіт.

Чумаки угледівши святощі з далека поскидали шапки і почали сходитись до паровиць. Батюшка відправив молебень з водосвяттям, окропив святою водою чумаків і худобу і чумаки рушили.

Горпина все стояла і привидлялась на науку, в якій її Іван на своїх шести нарах вів перед. Вала переходила брід, а Горпина все стояла нерухомо. Їй здавалось, що її Іван ведучи перед плакав як мала дитина; вона хотіла бігти йому в слід, щоб дотогати та кинути йому на ширю, як угледіла, що по той бік Орелі стоїть чоловік з піднятою на пужальні шапкою і махає нею пропачаючись на довго. Вона зірвала з голови платок, махнула йому ним нахвост, у очах у неї вилить потемніло, земля завертілась і вона захитавшись упала на траву і зомліла.

Іванови випала черга в перший день вести перед і він ідуци з підручного боку, помахував батогом, а серце так

тремтіло, мов вищувало щось недобре.

Пройшов тиждень, як вони у дорогі, а Іванови з кожним днем становилось усе, смутніше і смутніше...

— Шож воно буде далі, — думав він, — мабуть треба буде товариству признатись? Може воно тоді полєкшає? Добреж, як не піднімути на сміх. А як почнуть сміятись, що тоді? — І так він борюся сам з собою, а дні йшли своєю чергою один за другим і він за той тиждень перевівся ніна-віщо. Запримітили те й чумаки.

— Чого ти, Іване, сохнєш? — запитали його дехто із товариства. — Хворий, чи що? Як що хворий, то ми откуємось, та переждемо, а то не дай, Боже, дужче захворієш, та ще денебудь у степу, тодіж за для тебе буде гірше.

— Спасибі вам, панове товариство, — одповідав він криючись, — це так, мабуть з перестріту.

(Дальше буде).

НА РІЖНІ ТЕМИ

ЩО КРАЙ ТО ОБИЧАЙ

Я певний, що багато імігрантів немало були зачудувані, читаючи новинку про те, як уряд кватирмайстра другої американської армії гостив у Гренді Сентрел Пелес у Нью-Йорку 60 матерей, котрих сини служать тепер в американській армії, і давав їм при тому таку саму їду, яку мають ті сини в армії.

Подія йде в розріз з тим, до чого пересічний імігрант навик був у старому краю. З поведінки військової влади видно, що вона хотіла би мати одобрення поживи вояків з боку матерей вояків. Це наставлення американської влади йде проти наставлення не лише всіх тоталітарних і напів тоталітарних, але навіть напів демократичних урядів Європи.

Всі ці уряди стояли на становищі, що уряд має право приказувати, а населення в тій справі ніякого права не має: має лиш обов'язок приказові повишуватися.

НЕБЕЗПЕЧНА СПРАВА?

Зрештою в цій справі є ще одна сторона, котра може вказати на те, чому європейські уряди ніколи ніколи не вважали би запросити матерей вояків та дати їм вояцький обід.

З донесення показується, що вояки (принаймні в цій частині), дістають на обід: зелену цибулю, квашені бураки, швайцарський стейк у сосі, з душеною картоплею, вареним шпінатом з крапаним яйцем, хліб, масло, чоколадове тістечко й каву з цукром і сметаною.

Для всякого, що служив у якій би то не було європейській армії, ясно, що американського вояка годують багато краще, ніж європейського. Однак, хоча європейського вояка годують гірше, ніж американського, все таки в багатьох краях вояк годують краще, ніж велика маса населення. Через те, якби уряд такого краю запросив матерей, щоби вони покушали їди своїх синів-вояків, то уряд міг би поширити серед матерей, а то й серед ширших кругів населення невдоволення, може навіть почати для себе дуже небезпечний революційний рух.

ХАРАКТЕР І ВІЙСЬКОВА СЛУЖБА

У своїй промові до матерей вояків на тому обіді полковник МекДермот сказав: «Я знаю, що вам приходить важко обходитися без ваших синів на цей час... але я можу вас запевнити, що вони вернутися до вас здорові і сильніші характером внаслідок своєї військової служби».

Що багатьом американським хлопцям не достає власне характеру, це віддай уявляю. І замітно, що часто не достає характеру синам якраз тих родичів, котрі найбільше зазнали всяких клопотів і від котрих синів можна би якраз сподіватися сильних характерів. Брак характерів деяких таких синів уже став відомий в цілому краю. Один такий імігрантський син думав, що краще вбити себе й свою наречену, ніж піти служити до війська. Інший у війську відмовився сповняти прикази щодо чистоти коло себе, що він повинен би був робити навіть без приказів. Нема ніде правди діти, що не один імігрантський син поводить, як людина без характеру, як недорослий дитвак.

Дуже можливо, що для багатьох з них військова служба може бути останньою нагодою виховання характеру, котрого в родинному житті з якоїсь причини не дістав.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

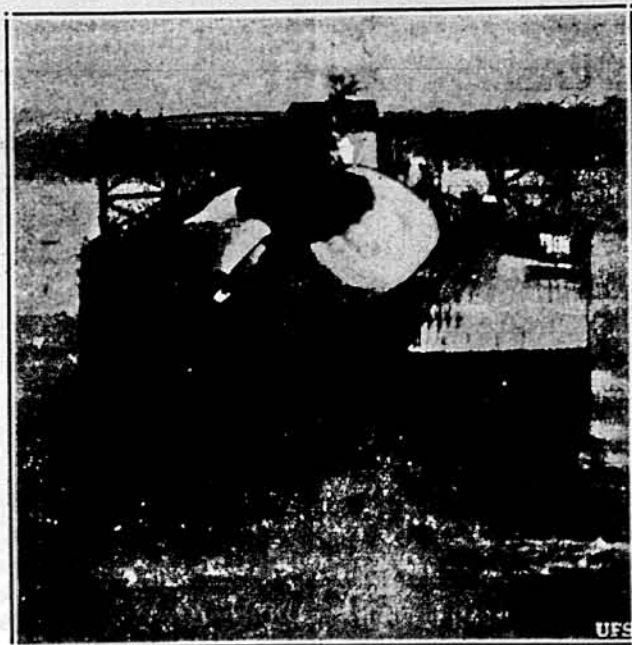
З ЛИСТА З РІДНОГО КРАЮ.

Гром. Іван Грицькович з Бобало, Н. Я. прислав до редакції «Свободи» листа, якого дідстав з Волі Матяшової (Синічина), від своєї рідні. Лист висланий 7. липня 1941. А що такі листи є тепер великою рідкістю, то хочемо передати з нього деякі загальні відомості. Лист писаний селянською рукою і є в ньому, між іншим, таке:

Певно ви цікаві, що тут чувати. Цікавого багато... але ще за Сян не вільно йти. Рано, коло другої години, дня 22-го червня, чули ми страшні гуркоти літаків, так що збудились зі сну. І здавалось нам, що збудилась наша Ненька Україна... А першого липня виглядало, що такі повстала з Бандерою... Як воно далі буде, не знаємо, бо нам здається, що це сон, а не правда, хоч це було проголошене радіоми філіями. Також проголошено філіями, що 1. липня зроблено великий похорон у Львові, де поховано чотири тисячі наших найдорожчих квітів, котрі вже з давних часів боролись за Неньку Україну і за те сиділи в тюрмах, в тих страшних Бриґадах, а ти сам бачив на власні очі оті мурі. Там зарубали скірами і порізали ножами в звірський спосіб большевицькі кати тисячі українців. Та то ще не кінець. Бо втікаючи большевики ріжуть парід скрізь по цілій Україні, що не можна того описати, бо і в Ліску було не інше... Є правдиві чутки, що в Ліску знайшли в... пивницях понад 20 осіб порізаних ножами як телята... Чув я, що до тих 20 помордованих належить Михась Кривовяз, той, що з Народного Дому, а також молодший син Габліньського, а решта не знаю, напишу пізніше.

А під москалями то так є, що для цивільної людності є велика біда. Бо що з того, що дадуть хлопцям землю, але збіжжа дай хлопе їм... Урядник скаже, що має господар дати... То хочби не мав всього, то мусить купити, бо і інше, то він є проти большевицької влади і гайда на Сибір... Попросту там люди в великій неволі, а не в раю... Ти Марині певно не можеш витримати, чому я не пишу про свою сестру... Вона живе... Її муж то є на Сибірі... Більше нема кола нас багато цікавого, хоч воно й було, але нині не пишеться багато, а тільки те, що вважається, що можна написати...

СТАВІТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.



СПУСКАЮТЬ НА ВОДУ НОВИЙ ВОЄННИЙ КОРАБЕЛЬ. У Квінсі, Месечусетс, спущено вчорашнього великого корабель американської військової флотії, 35,000-тоновий «Месечусетс». Коштував він 75 мільйонів доларів. Викінчено його 7 місяців перед речинням. У своїй промові при нагоді спущення на воду цього корабля секретар флотії Наск радив відкапати закордон про неутралітет.

Нові Вигляди Для Аляски

(Найбільша посілість Америки, куплена від Росії 1867 року, має величезні та невикористані природні багатства).

В приобіжній повній допомозі правительства Злучених Держав Советському Союзу для його боротьби за здерзання наїзду тоталітарних армій нацистичної Німеччини та її держав-сателітів, можна добачити, що будуть пороблені певного роду нові пляни відносно Аляски, цієї найбільшої посілости Злучених Держав.

Простір Аляски має 586,000 квадратних миль. Ця земля покрита снігами, ледами, лісними долинами і багата в природні мінерали. Вона колись належала до Росії. Секретар стейту Вільям Г. Сувард купив її 1867 року для Злучених Держав за ціну \$7,200,000. Цю велику, неспроможну землю нерозумна публіка відразу назвала «глупою Суварда», а дехто навіть докоряв, що таке купно це марнування публічного майна. Та від тогочасу Аляска видала самого золота яких сто разів більше від оригінальної ціни купна. Риболовство, мінеральні засоби та ліси Аляски осталися надальше неохочими природними багатствами.

Та за винятком добування золота, експлоатації і колюнізації Аляски поступає дуже пияво. Тих кілька тисяч росіян, що в той час там перебували, коли Аляска перейшла в посідання Злучених Держав, вже давно вимерли враз з нападками. Тепер Аляску заселює всього 60,000 людей, з котрих більша половина це індіанці та ескімоси. Недавна спроба колонізації була повзата в налії, щоби облекшити безробіття у Злучених Державах.

Однак останніми часами державні мужі Злучених Держав і Канади закликають, щоби збільшити оборону Аляски. Саме неможливість її оборони зі сторони Росії була причиною продажі. Але модерні винаходи зробили зміну. У місцевостях Уналяска, Кодіак і Сітка флотія Злучених Держав розбудовує літакові та морські бази і витрачує вдесятеро більш суми грошей ніж секретар Сувард заплатив за ту цілу територію. Тепер через агресивні рухи Японії і в наслідок збільшеної кооперації між Злученими Державами, Советським Союзом, Великою Британією та Канадою, прискорення оборони стало дуже важною справою.

Недостача доріг це найбільше недомагання Аляски. Нераз пропонувано, щоби цю у тій справі робити. В наслідок того почато будову шляху для сполуки Аляски з Буенос Айрес, тобто почавши від місцевості Фейрбенкс, в Алясці, через Канаду, Злучені Держави, Мексико, Середню і Південну Америку. Є чутки, що

з пропонуваної 17,000-мильової пан-американської дороги вже викінчено 11,000 миль. Чимало шляхів треба збудувати такі в самій Алясці. З огляду на оборону сподіються, що праця в тім напрямку буде прискорена. Частина тої дороги, тобто від Сіетла до Гейзелтону, у Канаді, вже отворена до вжитку.

Статистика копалинь Аляски з 1940 року дає далі докази щодо вартости цього мало заселеного краю для Злучених Держав. Не тільки продукція золота, але теж добування платини, олова, антимонію, меркурія, срібла і вугілля, що більшість з них потрібні для оборони, були виконані на протязі 1940 року краще як будь-коли перед тим.

З мілітарної сторони Аляска це далеко висунений пункт оборони Тихого океану. Це важне через довгий ряд Алеутських Островів, що тягнуться півколом до Азії і притикаються на віддалі кількох миль до советської території. Деякі з них віддалені 700 миль від японської північної флотійної бази на острові Горомошіро. Також з мілітарного боку Аляска стоїть ближче до європейського континенту повітряним шляхом понад Північний Бігун, ніж яка інша сторона Злучених Держав. Значні авіаційні призначення, що розвиток скорости літання доведе до того, що цього шляху скорі почнуть вживати.

Таким чином нове порозуміння між Злученими Державами, Великою Британією та Росією може безпосередньо причинитися до найбільшого в історії розвитку Аляски.

Загальна Рада, — ФЛІС.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Бріджпорт, Па. — Має бути в збірці, що її проголошено 24. вересня, що зібрано \$5.80.

А. Г. Б., Дітройт, Міш. — Тепер оголошуємо історію України, яку видано тут в Америці. Очевидно, що Ви добре зробили, що роздали історію Д. Дорошенка. Теж вийшла книжка про Україну ще й в Лондоні, але там є багато помилок. Та чим більше, тим краще. До президента Рузвельта, оскільки нам відомо, вже вислано один примірник. Як маєте які домагання до Конгресового Комітету, так пишть до нього. Ваші запити цілком слушні. Думамо, що вкорті почуєте, як маєте справа з Комітетом.

БИТВА НА СЕРЕДЗЕМНІМ МОРІ

Італійські звідомлення подають, що їхні літаки і боеві кораблі великим числом напали на британський конвой, стережений також великим числом боевих кораблів і літаків. Той конвой пливе з Гібралтару до Мальти. Битва на широку скало ведеться, кажуть італійські звідомлення.

СОВЕТИ ГОВОРЯТ ПРО ПРОТИНАСТУП

Советські кола говорять, що їхні війська розпочали на середнім і північній фронті сильний протинаступ. Цей протинаступ, керований на центральнім фронті маршалом Тимошенком, досягає поважні успіхи. Німці відступають в напрямку Гомеля. Над озером Ладога советські війська також завдали німцям великі втрати.

ВПИСУЙТЕ СВОХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧЬТЕ ЇХ БУДУЧИНУ.



ДЕ ВПАВ ЛІТАК. — Світлина гори Констанс, на захід від Сіетла, до котрої розбився онді військовий бомбовик. Біле коло показує, де літак лежить. У катастрофі загинуло 6 осіб.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

У. Н. Союз помагає своїм членам.

Хочу поділитися кількома думками з українським громадянством в дуже важній справі. Я належав до п'яти різних допоміжних організацій в Америці і коли прийшла потреба, я ніколи не дістав жадної допомоги. Але коли я став членом Українського Народно-

го Союзу і після нещасливого випадку потребував кончеюї помічі, то У. Н. Союз не відмовив своєї помічної руки, приславши мені чека на \$50.

Щиро радію, що наш Батько, Український Народний Союз, не забув за своїх дітей і в кожній потребі радо дає їм піддержку. Рівночасно звертаю до всіх, що будуть читати ці рядки, щоби добре пізнали українську народну пословицю, що «ліпша своя сорочка, як панський кожух» та вписувались в члени Українського Народного Союзу.

DEFENSE BONDS QUIZ

Q. How do I get the highest return on my investment in Defense Savings Bonds?

A. By holding each Bond for its full term of years you will secure the full maturity value. A Defense Savings Bond of Series E increases in value 33 1/3 percent if held for 10 years.

Q. Is the Government concerned over whether I buy my Defense Savings Stamps at post offices, banks, savings and loan institutions, retail stores, or elsewhere?

A. No. The Government is interested in having as many persons as possible take a hand in the National Defense Program. Toward that end the Treasury is making Bonds and Stamps available for purchase in the largest number of places possible.

NOTE.—To buy Defense Bonds and Stamps, go to nearest post office, bank, or savings and loan association; or write to the Treasurer of the United States, Washington, D. C. Also Stamps now are on sale at retail stores.

Учені в Великій Британії винайшли спосіб пошукування, щоб охоронити підлоги й інші будівельні вироби в будинках від запальних бомб.

Фінляндія має коло 35 відсотків лісів і 11 відсотків озер.

Зробіть так, як я зробив, записавши всіх своїх синів і вуків до Українського Народного Союзу, бо маю доказ і переконання, що У. Н. Союз виконує чесно свої завдання проти своїх членів. На цьому місці дякую Українському Народному Союзові за щире по-

Даніло Кримко.

Нарешті Американські Українці Мають Авторитетну, Наукову, Повну Історію Українського Народу!

ВЖЕ ВИЙШЛА І ПРОДАЄТЬСЯ В АНГЛІЙСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ МОНУМЕНТАЛЬНА

A HISTORY of UKRAINE

By Michael Hrushevsky



НАПИСАНА НАЙБІЛЬШИМ УКРАЇНСЬКИМ ІСТОРИКОМ Проф. Михайлом Грушевським

Редагована О. ДЖ. ФРЕДЕРИКСЕНОМ, професор історії в «Майемі Університеті».

З передмовою Ю. ВЕРНАДСЬКОГО, професора історії в «Єйльському Університеті».

ВИДАНА «ПРЕСОЮ ЄПІСКОПОГО УНІВЕРСИТЕТУ» НАКЛАДОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

СТОРИН 629, 4 КАРТИ.

PRICE \$4.00

ПРИ ЗАМОВЛЕННІ,

ВІРТАЄ ЦЕЙ КУПОН НА КРОПКОВАНИЙ ЛІНІЙЦІ І ЗАШЛІТЬ ЗО СВОІМ ЗАМОВЛЕННЯМ.

ДО КНИГАРНІ «СВОБОДИ», P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

Посилаю ось тут _____ доларів моні-ордером (чеком) і прошу вислати мені _____ примірників Історії України проф. Михайла Грушевського в англійським перекладі.

Імя _____

Адреса _____

Місто _____

Стейт _____

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БОСТОН, МАСС.

Ювілей відділу 238 У. Н. С.

Не багато, лише 20 літ, проіснував наш 238 відділ У. Н. Союзу ім. Е. Коновальця, в домогали їм: П. Бердичівський, В. Берестецький, Софія Давид, Марія Прухніцька, Антін Пашак. Чотирьох останніх це вже з молоді. Сподіємось, що внаслідок з молоді вийдуть нові союзні працівники, тоді нам старшим буде легше. Бо і час спочати.

Управа відділу і ціле членство, в якому передову роль грає молодь, рішили на своїх зборах, щоб цього року відсвяткувати 20-літній ювілей нашого відділу. Молодь взялася в тім напрямку до праці і майже цілий ювілейний комітет складається з молоді.

Ми, старші, дуже з цього раді, що наша союзна молодь сама бажала влаштувати ювілей і перебрала на себе львину частину праці. Треба зазначити, що наша молодь є діяльною і на других ділянках нашого громадянського життя і на кожному кроці гідно заступається за українців, боронить права українського народу на його самостійне життя.

Ювілейне свято має відбутися в суботу і неділю, то є 8-9 листопада н. р. В суботу, 8. листопада, в 7 год. вечором має відбутись величавий бенкет в готелі Бредфорд. На цей бенкет запрошуємо нашого губернатора, Леверета Солтстона, посадики Бостону, Мориса Тобена і сенатора Волша. А з головної ексекютиви Союзу буде гол. предс. М. Мурашко. По бенкеті буде баль до пізньої ночі.

Управа нашого відділу просить всі інші місцеві відділи, товариства, клуби, братства і сестрицтва, щоб здержались на той час від своїх підприємств і своєю привабливістю на нашій ювілейній допомозі нам як слід відсвяткувати те свято та гідно зареєструватися.

Через тих 20 літ наш відділ йшов вперед і не зупинявся, хоч не раз знаходився в своїх шляхах ріжні перепони. Не всі ті перші члени - організатори залишилися в ній. Бо попадали до відділу й такі члени, які ніде довго одного місяця не заграють. Таке було і буде мабуть усяди. Деякі з тих наших членів по короткій часі покинули відділ і до цього часу ніде не належать. Кількох вмерло, кількох вернуло на Україну. А ті, що залишилися до нині працюють вірно для відділу. Ними є: Степан Ярош, Олекса Цавківський, Данило Сілінський, Олекса Войтків. Оці члени радіють нині, що їх праця не пішла на дармо.

Відділ наш все зростає. Та найбільше він зріс від останньої реформи. Наші люди зрозуміли, що при реформі дістали модерні поліси, дешевші за всі інші чужі поліси. Та найбільше він зріс за останніх три роки. Він нині має 156 дорос-

лих членів і 57 дітей, що мають 98 грамот. Найбільше труду біля організації нових членів поклали: Н. Давискиба, Петро Мороз, Степан Ярош, Антін Пашак. Чотирьох останніх це вже з молоді. Сподіємось, що внаслідок з молоді вийдуть нові союзні працівники, тоді нам старшим буде легше. Бо і час спочати.

Управа відділу і ціле членство, в якому передову роль грає молодь, рішили на своїх зборах, щоб цього року відсвяткувати 20-літній ювілей нашого відділу. Молодь взялася в тім напрямку до праці і майже цілий ювілейний комітет складається з молоді.

Ми, старші, дуже з цього раді, що наша союзна молодь сама бажала влаштувати ювілей і перебрала на себе львину частину праці. Треба зазначити, що наша молодь є діяльною і на других ділянках нашого громадянського життя і на кожному кроці гідно заступається за українців, боронить права українського народу на його самостійне життя.

Ювілейне свято має відбутися в суботу і неділю, то є 8-9 листопада н. р. В суботу, 8. листопада, в 7 год. вечором має відбутись величавий бенкет в готелі Бредфорд. На цей бенкет запрошуємо нашого губернатора, Леверета Солтстона, посадики Бостону, Мориса Тобена і сенатора Волша. А з головної ексекютиви Союзу буде гол. предс. М. Мурашко. По бенкеті буде баль до пізньої ночі.

Управа нашого відділу просить всі інші місцеві відділи, товариства, клуби, братства і сестрицтва, щоб здержались на той час від своїх підприємств і своєю привабливістю на нашій ювілейній допомозі нам як слід відсвяткувати те свято та гідно зареєструватися.

ПІДВИШКА ЦІН НА ЦУКОР НЕОПРАВДАНА

Адміністратор цін, Ліон Гендерсон, заявляє, що підвищення цін на цукор зовсім неоправдане. Він поробив відповідні заходи для охорони публіки перед визиском і для того поклав обмеження цін на цукор в порівнянні до тих цін, які існували в липні, минулого року.

„Консументи“, каже Л. Гендерсон, „на всякий випадок не повинні дати себе намовити до плачання за цукор більшої ціни у скляних дрібних продажах ніж пратиться в теперішню пору. Цукру є подостатком для кожного. На протязі цілого року ріжні спекулянти пробували зібрати обильні зиски коштом споживачів цукру. Для тої цілі вони по цілм краю покликували на алермучі донесення одного чи другого рода, хоч відносини менш більше були нормальні і не було потреби ширити тих переборщених вісток. Але вони, як видно, це робили для визиску“.

Взагалі всі запаси цукру

перед чільними американцями. Бо, як сказано, цей наш перший ювілей ми хочемо відбутися величаво. Тим заохотимо також нашу молодь, яка часто нам дорікає, що ми дрібничкові, дивимось на прихід кількох доларів до каси, а занебемо важніші речі, як ось своє гідне зареєстрування перед високими корінними американцями. Маючи на увазі цей аргумент нашої молоді ми рішили цей раз виступити не в малій галі, тільки в передовім готелі. Бо коли ми хочемо нашою справою зацікавити впливових американців, то ми повинні йти на якоесь видне місце. А часи ми нині переживаємо дуже важні. Ми тут, а український нарід на рідних землях, всі потребуємо в Америці дійсних і впливових приятелів.

За ювілейний комітет:
Н. Давискиба.

цього року, власне про які знає секретар агрикультури, згідно з приписами закона про квоту цукру, виносить 7,769,621 малих тон (мала тона має 2,000 фунтів), що робить 15,539,242,000 фунтів. Цей запас цукру перевищає на знів одного мільона тон тої кількості, яку було вжито минулого року. З цього видно, що на кожну голову можна призначити ще більшу квоту цукру. Загальна доставка цукру від січня до червня цього року виносила поверх 919,000 тон, або тридцять вісьотків більше від першого ліверця минулого року.

Загальна Рада, — ФЛІС.

Біля поживки від залізка, коли його волокна є неушкоджені, належить натерти до дою з бораксом і негайно те місце випрасувати до суха, а жовтість зникне.

УВАГА! НЮАРК І ОКОЛИЦІ!

Прийдіть послушати Євангеліста
Ф. К. СМОЛЬЧУКА
із Бостон, Масс.
кожний буде проповідувати на важні біблійні теми
ВІД 28. ВЕРЕСНЯ
ДО 5. ЖОВТНЯ включно
в неділі в годині 3. пополудні;
і в 7:30 кожного вечора
в ЄВАНГЕЛЬСЬКІЙ ЦЕРКВІ
БОЖИХ ГРОМАД
373 Савт 9. вул., Ньюарк, Н. Дж.
ПРОСИМО ВСІХ!
ВСТУП ВІЛЬНИЙ.
Вартоломеї Гуцалок, пастор.



НЕЗДУЖАЄ. Широко відома співачка, Гелен Морган, лежить у Шікаго хора критично на недугу нирок і печінки. Вона дістала вже кілька трансфузій крові від свого чоловіка, Лойда Джансона.



ХРОМЧІ НЕДУГИ КРОВІ, НЕРВІВ І ШКІРИ, жовтуха, нирок, мочевого міхура, загальне ослаблення, пухнення жєлєзї.
ЛІЧЕННЯ ГЕМОРОЇДІВ НА БАЖАННЯ Х-РАУ Пароди Даром.
Екзамінація і Балання Крові \$2.00.
ЛІЧИМО РОЗШИРЕНІ ЖИЛИ
Гонорар приступний
Dr. BURTON DAVIS
415 LEXINGTON AVENUE,
Cor. 43rd St., Fourth Floor,
NEW YORK CITY.
ГОДИНИ дїями: від 9 рано до 7:30
вечером. В четвер від 9 до 4.
Неділями і святами від 10 до 1.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛЬФІЮ І ОКОЛИЦІ



МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНІ І ВНОЧІ

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з цією прегарною металевією труною, двома вітами, караваном, бальсмуванням, вионанням Похоронного Дому і т. д. \$295.00

Все, чого треба, з виїмком однієї я належностей за церкву виправу й цинтар.
S. KANAI KAIN
433 State St., Perth Amboy, N. J.
Phone: Perth-Amboy 4-4846



МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга шира і чесна
Main Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
N. E. W. A. R. K., N. J.
Phone: Essex 3-5347
Branch office (Filial):
969 SOUTH BROAD STREET,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні так низькій як \$150.
Обслуга найкраща.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В БРОНКСІ, БРОКЛІНІ, НЬЮ-Йорку І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel.: Melrose 5-6577

БІЗНЕСМЕНІВ ПІДПРАПТЕ СВОІХ

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМ-САМИМ СТАВИТЕ СПІВ-ВЛАСНИКОМ ШІСТЬ-МІЛІОНОВОГО МАЙТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

КУПУЙТЕ І ЗАМОВЛЯЙТЕ В КНИГАРНІ „СВОБОДИ“ ПЕРШИЙ АЛЬБОМ УКРАЇНСЬКИХ РЕКОРДІВ УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ (ОБРІБКИ АНТОНА РУДНИЦЬКОГО) У ВИКОНАННІ НАШОЇ НАЙВИЗНАЧНІШОЇ СУЧАСНОЇ АРТИСТКИ-СПІВАЧКИ МАРІЇ СОКІЛ



Наспівані на рекорди ВІСІМ (8) пісень: „Ой радаб зірка зійти“ (з Бойківщини), „Ой пряду, пряду“, колискова пісня з Гуцульщини, „І по цей бік гора“, „Щедрик“, „Та пропив чоловік“, „Веснянка“ і „Весільна пісня“.

В Альбомі, що має чудову кольорову окладинку в українському стилі, є портрети та біографії Марії Сокіл та проф. Рудницького, стаття про українські народні пісні й англійський текст зареєстрованих пісень. Все це прикрашене оригінальними українськими орнаментами.

ЦІНА АЛЬБОМУ З РЕКОРДАМИ \$3.00

Цей розкішний перший альбом українських артистичних рекордів буде справжньою прикрасою Вашого дому! Альбом виданий по англійськи; надається на дарунок для Ваших американських і інших знайомих, для публічних бібліотек і для шкіл! Це найкращий спосіб знайомити інші народи з українською піснею!

КУПУЙТЕ І ЗАМОВЛЯЙТЕ В КНИГАРНІ „СВОБОДИ“



КНЯЗЬ ВІДСОРУ Й ЙОГО ЖІНКА НА ВІДВІДИНАХ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ. Князь і княгиня на розмові з газетярами й фотографами на летунському майдані в Майемі, в Флориді. Князь їде до свого майтку в Алберті, в Канаді.

ТАРЗАН, ч. 410. Бизвартне майно.



AS THE ARCHERS PREPARED TO KILL TARZAN, A TUMULT AROSE AT THE VILLAGE GATES. "WAIT!" THE CHIEF COMMANDED.

В хвилині, як лучники намірялись, щоб вбити Тарзана, біля брами роздалися окрики. Ватажок звелів лучникам спитись.



A RAIDING PARTY WAS RETURNING WITH ANOTHER CAPTIVE. WHEN HE SAW TARZAN, HE WAILED: "TELL THEM I'LL PAY ANY RANSOM IF THEY'LL LET ME GO!"

Ці окрики сповіщали, що до села прийшла нова партія, з новим в'язнем. Це був Баском Шарп, який, побачивши Тарзана заговорив:



"YOU THINK MONEY CAN BUY ANYTHING?" TARZAN SCOWLED; "BUT IT CAN'T BUY YOUR LIFE FROM THESE BLOODTHIRSTY BRUTES!"

„Скажи їм що я дам їм окуп, який лиш вони захочуть, хай лиш випустять мене!“ Тарзан відповів: „Твоє майно тут на ніщо не придасться“.



BASCOM SHARP'S EYES FELL ON TARZAN. HE SCREAMED, DROPPED TO HIS KNEES AND BEGAN TO SPEAK.

Очі Баскома Шарпа тепер завважили Тарзана. Він від того загостив, впав на коліна і горячково почав лебедіти.